

--- de la germanor del quatre amics --- la bella companyia fa de les canyes unes tals columnes, de la man-
ta *esparracada* un tal brocat --- més de l'esperit que
no pas un palau: serà inderrocable», 1943 (*Prosa d'E-*
xili, 116, 187).

És un mot propi del Princ. i el ross., no usual en el
P. Val. ni les Illes, i estrany als medievals (no figura
entre els 14 rims en *-ac* aplegats en el *Torc.* d'Aversó,
ni en JMarc). S'ha usat *parracs* amb un altre sentit en
val.: «Els *Parrachs* de l'hòrta de Valencia: este fon el
primer mòt o sobrenòm qu'els valencians de la capital,
els tragneren als llauradors de la vega», MGadea, *T.*
del Xè II, 98; afirmen que això s'ha dit també a Igu-
lada, a on podrien correspondre uns versos vulgars
de 1824, criticant els qui tenien malícia a la pagesia
«y 'ls tractaban de *parrachs*», citats sense documentar
ni localitzar en el *DAG.*; i encara que la grafia sembla
revelar català or., ningú no ens garanteix que la gra-
fia sigui de l'autor. És versemblant que en aquesta
acc. val. (hagi estat o no més general) es tracti d'un ús
figurat de *parrac* 'pellingot': *parrac* seria també «dona
pobra, bruta i esquinqada», *DAG.*, cf. la cita de Ruyra.
Aquest origen, però, no és pas evident, i la identifica-
ció dels dos mots resta insegura; no valdria com a argu-
ment a argument per a l'origen, puix que essent
mera dita metafòrica es pot propagar fàcilment, par-
tint de dites vulgars, fora de l'àrea del mot, i per tant
poc interessa per a l'etimologia.

Ningú no ha tractat de l'etimologia d'aquesta paraula,
al capdavant important: ni un mot en Diez, M-L.
(*REW*), Moll (*Supl. al REW*); ni tan sols Rohlfs, que
en *Le Gascon* solament s'hi refereix com a cas de mot
gascó manllevat per l'aragonès (p. 66, 2.ª ed., p. 100),
sense precisar on s'usa, ni la més petita indicació genè-
tica o comparatista; jo mateix m'acuso de no haver-ne
parlat quasi mai, fora d'una vaga qualificació de per-
tanyent a una família expressiva, «la del cast. *purria*»
(*DECH* IV, 502a9 a propòsit de PERRO). *AlcM* es
limita a suposar: «onomatopèia de la roba que s'es-
queixa».

Pitjor Wartburg, que dedica una desena de línies
del vol. VIII del *FEW* al mot gascó (p. 262); i, sense
donar cap explicació ni justificació, diu que ve «del
basc *perreka*, lumpen». Pitjor, perquè ni tan sols es-
menta l'existència del mot en català, la llengua més
important on es troba, ni tracta (quasi ni esmenta) el
verb de l'occità mateix. Ve a fer com el gitano que no
cura de la bèstia i, sense primer cuidar-se'n, intenta
desfer-se del cavall malalt tapant-lo amb parencosa co-
berta: insinua un origen pre-romà, posant-li una eti-
queta «basca». En el domini basc només hi ha «*perre-*
ka: guenille» en el Labort, comarca adjacent al gascó
de Baiona; això i la *p-* (inicial poc basca), i més no
havent-hi dades antigues, fa pensar en un de tants ca-
sos de lleu desbordament de mots romànics per da-
munt de la frontera basca.

Amb tot, que *parrac* tingui nissaga pre-romana no
és que sigui idea desenraonada. L'onomàstica anti-
ga hi podria donar algun agafador. *APARRAQ* figura en
una inscripció del Nordoest hispànic (*CIL* II, 2569), i

Schmoll (*Vorkelt. Idg. Hisp.*, 52) ho pren com una forma
apocopada d'un *Aparraco*- amb sufix cèltic o indo-
europeu *-AKO-*, cosa la segona que em sembla major-
ment defensable quan sabem (*EntreDL* II, 198) que
una de les característiques del soropàtic era la tendèn-
cia a debilitar en extrem les vocals finals; potser es
podria identificar aquell nom amb el de *Parraque* «casa
de labor» a Astúries, en una zona tan conservadora
com la de Peñamellera, ben muntanyosa, prop de Lla-
nes. Haurem de restar pendents de confirmació d'a-
queixa antiguitat del nom. També pendent de corrobo-
ració, des d'altres punts de vista, el supòsit pre-romà;
car la que podria aportar-hi una glossa isolada de fi
S. VIII «*parrus*: corium sive brittoni», de sentit obs-
cur, és ben flaca i recusable.¹ En tot cas, la de Wart-
burg manca de valor.

Reservem, doncs, això per al futur, i concretem les
dades modernes de fora del català. Del mapa «chiffon»
de l'*ALF* (n.º 281) resulta que, a França, l'àrea del mot
ocupa pràcticament tot el domini gascó, i coincideix
quasi pertot amb els seus límits: fins i tot en el Lot-et-
Garonne arriba fins al gran riu; fora d'una sèrie d'illots
esparcos del francesisme *chiffon*, aquest només s'ha im-
posat en el dept. de la Gironda, tan afrancesat.² Per-
tot té *pe-* amb *e*, a la primera síl·laba; amb una dualitat
en el vocalisme final: *peřék* a quasi tot B-Pyr., meitat
NE. de H-Pyr., major part del Gers, i a Sant Gaudens;
però *peřák*, semblant al català, a la meitat SO. de
H-Pyr., un punt central de B-Pyr. (Nay); en extrems
del Gers, tottes les Landes i aquelles parts del Lot-
et-G. i Gironda. Amb això coincideix *peřekéř/řakéř*
per a 'drapaire' («chiffonnier», mapa 1501), que té
quasi la mateixa àrea; amb la reserva que, en bastants
punts esparcos, la terminació *-éř* = *-ARIUS*, apareix alte-
rada en *peřekét*, amb una *-t*, illògica en un nom d'ofi-
ci; però que fàcilment s'explica per contaminació de
peřerót, nom del «chiffonnier» en l'àrea adjacent, al
NE. del gascó: el qual es justifica com a despectiu de
peřhier, derivat de *peřba* 'drapot', PĪLĪĒA. A la Vall
d'Aran, on 'parrac' es diu amb un altre mot (*lirót*), hi
és com a nom del 'drapaire': *pařekét* a la part alta,
pařakét en el centre i *pe-* en altres pobles (1926), però
crec que cal rectificar com a *peřekét* la resposta *pe-*
řekéř que Grieria atribueix a Bossost (*ALCat.*, 671).

Les informacions d'altres fonts confirmen que el
mot s'estén a tot el domini gascó: «*perrac*: haillon»
consta per Moureau (*Dict. du Patois de La Teste*) que
és la forma usada des d'antic a la part central de la
costa atlàntica de la Gironda, en la gran Teste, l'an-
tiquíssim centre del capitalat de Buch, ço que acaba de
completar l'àrea del mot fins a Bordeus; Palay dona
«*perréc*, *perrèc*, *perrèc*: lambeau» a tot el SO. i centre
de Gascunya; «*perrac* ou *perrac*: guenille» en el La-
vedà (Cordier); *Perrequet* cognom del Gers que Polge
interpreta «chiffonnier» (*Rev. Intern. d'Onom.* XVIII,
243). I les poques dades que aporta l'article del *FEW*.

A l'Alt Aragó no és cosa esporàdica, si bé és veritat
que és privatiu de la meitat Oest: a Ansó *peřekés*
'parraquets' (Casac., *BDC* XXIV, 177); segons Kuhn
a Echo *perréke* «nada» (*RLiR* XI, 184), però a mi